

Tantā enim benivolentiā illi Scipio afficiebatur, dum stipendio Venetorum militabat, ut honores Praefectis suis eriperet, & illi daret. Dicit fortasse aliquis, quoniam pacto id fieri poterat? Omnibus enim equitantibus, excursionibus, ac pugnis Tibertum ceteris Praefectis militibus, ac Ducibus Scipio anteponebat; cui ipse auctoritate sua, & militibus semper erat subfido. Quam quidem ob rem, etiū naturā magnanimus est, tamen favore Scipionis longe clarior, longèque audientius factus est; id ipse accepti beneficii gratissimus non negabit. Quia propter cū Imperatoris auctoritatem, & animi præstantiam intelligeret; recte sibi confuluit præsente Scipione hostibus cedere, ac terga nudare. Nam fortasse eum in vita postremum diem videre potuisset; tanto enim animo incensi erant milites ob præsentiam Imperatoris, ut eorum hastæ, non solum fugato, sed occluso in summo turris Tiberto, in parietes arcis frangerentur. Quibus tubarum voce revocatis, Scipio latus, ovansque in Castra sua revertitur. Tibertus verò turrim egressus, se cum sociis ad Annibalem contulit.

Apud Glaream Abdūa interea Sfortiani turrim quamdam ad secundum lapidem juxta Revoltam Oppidum, unde ager Mediolanensis, ac Laudensis facile excurri, & populari potest, in eorum potestate accepere, & adjuncto Muxia fluvio, in Abdūam amnem majorem regna Annibalis tutā ab excursionibus reddidere. Quod factum nimium Annibali placuisse, omnium erat sententia, propterea quod ejus subditi jam in portu navigabant.

Tibertus Dux diligentissimus constructis pontibus super Navilio amne, intempesta nocte villas in radicibus Brixienium montium excurrīt, cum cohortibus equitum sex, & magna peditum copia; sed parum in eo equitatu profecit, Oppidanis quinque captis, & bobus quatuor & viginti, propterea quod præsenserant ejus adventum Brixenses, & datis signis tormentorum, rem omnem Scipioni significabant. Hic cives dolore affectos quā maximo exclamasse ad Deos ferunt, oblocutos plurima, & querimoniam haud mediocrem quidem cum Rektoribus Urbis eo gravibus fecisse, quod inducīt facta forent in Veronenſi, ac ipsis tantum esse bellum indicēt: videre se ajebant Brixia Urbis calamitatem, & ruinam, ventram famem metuere, propterea perditam bini annos agriculturam; denique omnia variis sententiis querebantur.

Postridie Tibertus fugæ suæ non immemor, ulcisci quārens, novas rationes excogitavit, ut per infidias Scipio, vel magna cum jaēcta, circumveniretur, vel forsan suā sententiā captus ad Annibalem traheretur; quare ante lucem tres equitum acies, & pedites ferē quadriringentes intra vallum Montoronii clālocat, sperans Scipionem (ut solebat) amnem præteritum, ut cum hoste manum conficeret; sed transfuga quidam ex pedestri ordine has Tiberti infidias Scipioni revelavit. At Scipio cōtra amnem in medios campos prōgressus, hostem secum dimicaturum expectabat, quo nusquam apparente, collectis utriusque ordinis militibus suis, ad tentoriā regressus est.

Postero die Annibalē tanquam ad prælītum iturus, fūmpis armis, strūctisque aciebus quāmplorimis, & peditum centuriis, per ripas Naviliī amnis in Montoronum venit, sperans Scipionis animos debilitare, qui omni ferē die in latos campos progrediens, Annibalem ad

A concertandum provocabat. Sed eo die diligētissimus Imperator cum Legatis Bastitæ, quam apud Oppidum Poncaraldum fabricari magno studio faciebant, indulxit; quod etiū molestiē Annibal tulit, Scipio tamen multo molestiū, cui nihil gratius, nihilque optabile magis esse poterat, quām cum Annibale armis certare, tanquam Dux maximi honoris, & gloria cupidus, sperans se se nunquam ad tabernacula inferiorem redditur.

B Marengus Gallupporum Scipionis Praefectus, & Angelus Polithetis equitatum in pabulatores Annibalis, & eorum præsidia fecerunt. In quo captis equis pabulatorum quamplurimis cū auxiliatoribus animo satis præstanti dimicaverunt. Hic Marenghi sonipes occiditur, ex Galluppis capti duo, ex ceteris, qui secum ierant, capti tres, vulnerati quatuor, equi cæsi duo. Ex hostibus eques unus cæsus est, pedites duo, itē plures, pabulatorum equi capti quadraginta.

C Imperatores ita suis finibus, suoque ordine continentur, ut nulli rei opera detur, nisi castellis terreis fabricandis; ille apud Gaidum super amne Navilio, ut tutò possit per omnem agrum Brixensem usque ad radices montium discurrere. Hic apud Poncaraldum ut comeatus, & castrorum munitiones etiam sine præsidis ab Urbe Brixia ire, ac redire ad castra possint.

Sexto Kalend. Sextiles quā acri pugna utriusque Imperatoris exercitus dimicaverit, quo ordine, qua diligentia, & animorum excellētia confixerit; Serenitati tuæ meis Literis hoc tenore accuratè satis, ac diligenter significavi.

D „ Illustrissimo Venetiarum Principi Domino, no Francisco Foscari, Porcellius Poëta felicitatem. Cū à Scipione Picinino tui Exercitus Imperatore gesta omnia in hunc usque diem præscriperim, eaque Celsitudinis tuæ nominis immortalitati consecrarem; digna quidem res mihi visa est, quæ cum honore, & amplificatione tui Imperii occurront, virtute præfertim, & diligentia Imperatoris, ea aliquando Serenitati tua meis Literis significare, ut ab eo, qui militans scribit, rem ipsam accipias, & quod in hoc acri bello contra Ducem Mediolanensem geritur, temporibus tuæ invictissimæ dignitatis id præteriri Celsitudi tua nullo pacto puter. Accepsit igitur novum prælītum inter Scipionem, & Annibalem primos omnium Imperatores perquām breviter exaratum.

E „ Cū Annibalis, Scipionisque Exercitus manū sexto Kal. Sextiles conseruissent, est fetque inter militum utriusque ordinis copias, concertatio crudelissima: volui Celsitudinem tuam, cui opus Commentariorum meorum devoeo, non latere; cū præsertim parum certa sit militis opinio, variaque gestarum rerum sententia; quod quandoquidem minimis rebus etiam cum vita mea pericolo interfui, posteritati diligentissimè volunti conferare.

F „ Anafastus Sancti Angeli cū acie, quam habebat peritrenuam, & Matthæus Capuanus Dux quidem magnanimus ante lumen præsidio pabulatorum proficiscuntur; hos aggredi, Duce Roberto de Sancto Severino Annibalis nepote, simulant Sfortiani, ut eorum subfido acies equitum, & peditum copiæ Scipionis Imperio moverent. Id Annibalem eo finissime opinabantur, ut cum omni ejus exercitu ab adversa manu Scipio-